
ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಶ್ರೀ 1008ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಧೀಶತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಚರಿತ್ರೆ
(ಕ್ರಿ.ಶ.1811-1848)

ವಿದ್ಯಾಯಾಃ ಪಾರಗತ್ವಾದ್ಯಃ ಸರ್ವವಿದ್ಯಾವಿಶಾರದಃ |
ವಿದ್ಯಾಧೀಶೇತಿ ವಿಖ್ಯಾತಃ ವಿದ್ಯಾಧೀಶ ಗುರುಂ ಭಜೇ ||

ಶ್ರೀಮತ್ಕಣ್ಣ ಮಠ ಪೀಠಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಧೀಶತೀರ್ಥರು ಮೂರನೆಯ ಯತಿಗಳು. ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇವರ ಶುಭನಾಮ “ಜಯ ಭೀಮಸೇನಾಚಾರ್ಯ”. ಇವರು ಕೌಂಡಿಣ್ಯ ಗೋತ್ರೋತ್ಪನ್ನ, ಶುಕ್ಲಯಜುರ್ವೇದೀಯ ಕಾತ್ಯಾಯನ ಸೂತ್ರ ಪರಂಪರೆಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತದ ಸಿಂಧನೂರು (ಸಿದ್ಧಪರ್ವತ) ನಗರದವರು.

ಶ್ರೀಮಾಧವತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀಮತ್ಕಣ್ಣಮಠ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು. ಶ್ರೀಮಾಧವತೀರ್ಥರ ಕರಕಮಲಸಂಜಾತರಾದ ಶ್ರೀಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರು ಜಯಭೀಮಸೇನಾಚಾರ್ಯರ ವಿದ್ವತ್ತು, ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ವಾಕ್ಪಟುತ್ವ, ಧೈರ್ಯ, ದಿವ್ಯ ತೇಜಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಇವರಿಗೆ ಕ್ರಿ.ಶ.1811 ರಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸ (ಯತಿ) ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ, “ವಿದ್ಯಾಧೀಶತೀರ್ಥ” ಎಂಬ ನಾಮಾಭಿದಾನವನ್ನು ನೀಡಿ ಹರಿಪಾದ ಸೇರಿದರು. ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಧೀಶತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ದೀಕ್ಷಾ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥರ ಭವ್ಯ ವೃಂದಾವನ್ನವನ್ನು ತಾಳಿಕೊಂಡು ನಗರದ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ‘ಬಿಳಿಭಾವಿ’ (ಶ್ವೇತಕೂಪ) ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಇವರು ವೀರಘಟ್ಟ (ವೀರಾಂಜನೇಯ ಘಟ್ಟ) ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯ ಬಲದಂಡೆಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪರ್ಣಕುಟೀರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ತಮ್ಮ ಗುರು ಮತ್ತು ಪರಮಗುರುಗಳ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ವೇದಾಂತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗಿನ ರಾಜರಾದ ನಾಲ್ವಡಿ ಪಿಡ್ಡನಾಯಕರು (ಕ್ರಿ.ಶ.1807-1818) ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಧೀಶತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರನ್ನು ಸುರಪುರ ನಗರದ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನಿತ್ತರು. ಶ್ರೀಗಳವರು ವೀರಘಟ್ಟದಿಂದ ಸುರಪುರ ನಗರದ ಮೇದಾರ ಓಣಿಯ ಶ್ರೀ ಬಲಭೀಮಸೇನ ದೇವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿದರು. ಮಠದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಓರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ದರ್‌ಬಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, “ಶ್ರೀಗಳವರು ಶ್ರೀಬಲಭೀಮಸೇನ ದೇವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ, ತಮ್ಮ ಬರುವಿಕೆಗಾಗಿ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದು ರಾಜರಿಗೆ ವಿವರಿಸಿದನು. ರಾಜರು ಕೂಡಲೇ ತಮ್ಮ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಮೇನೆ, ಬೋಯಿ ಜನರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಮಂಗಲ ವಾದ್ಯಗಳೊಡನೆ ಶ್ರೀಬಲಭೀಮಸೇನ ದೇವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬಯಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಶ್ರೀಗಳವರನ್ನು ಮೇನೆಯಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನ ಮಾಡಿಸಿ ರಾಜಾ ನಾಲ್ವಡಿ ಪಿಡ್ಡ ನಾಯಕರು ಮೇನೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಐದು ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಸಾಗಿದರು. ನಂತರ ಬೋಯಿ ಜನರು ಶ್ರೀಗಳವರಿದ್ದ ಆ ಮೇನೆಯನ್ನು ಮಂಗಲ ವಾದ್ಯಗಳೊಡನೆ

ದರ್‌ಬಾರಕ್ಕೆ ತಂದರು. ರಾಜರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಶುಕ್ಲ ಯಜುರ್ವೇದೀಯ ರಾಜಪುರೋಹಿತರಾದ ಸಾಂತಪುರ ಜಹಗೀರ್‌ದಾರ ದಂಪತಿಗಳು ಶ್ರೀಗಳವರ ಪಾದಪೂಜೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಇಂದಿಗೂ ಈ ಪರಂಪರೆಯು ಹೀಗೆಯೇ ಸಾಗುತ್ತ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಧೀಶತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ತಪಗೈದ ಪುಣ್ಯ ಸ್ಥಳವಾದ ವೀರಘಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿ ಶಿಷ್ಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತ ಇರುವಾಗ ಒಂದು ಘಟನೆ ಸಂಭವಿಸಿತು. ಏನೆಂದರೆ, ಭಿಕ್ಷಾ ಕಾಲಾದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರೈತನೊಬ್ಬನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಂತಹ ಒಂದು ಹಸು ಮಠದ ಮುಂದೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಈ ಘಟನೆಯಿಂದ ಮನನೊಂದ ಗುರುಗಳು ಮಾಡಿಸಿದ ಅಡಿಗೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚಲ್ಲಿಸಿ ಉಪವಾಸ ಕುಳಿತರು. ಜೊತೆಗೆ ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನೇ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿದ ರಾಜರು ಮಠಕ್ಕೆ ಹುಣಿಸಿಹೊಳೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ, ತಿಂಥಿಣಿ, ಸಾಂತಪುರ, ದಾದಲಾಪುರ ಹಾಗೂ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಜಹಗೀರು ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟರು.

ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಧೀಶತೀರ್ಥರಿಗೆ ಜಹಗೀರು ದೊರಕಿದ ನಂತರ, ವೀರಘಟ್ಟವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಹುಣಿಸಿಹೊಳೆಗೆ ಬಂದರಾದರೂ, ವೀರಘಟ್ಟ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಜರುಗುವ ಶ್ರೀ ಆಂಜನೇಯ ಸ್ವಾಮಿಯ ಜಯಂತೋತ್ಸವ, ಕಾರ್ತಿಕ ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಯುಗಾದಿ, ವಿಜಯದಶಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಳವರು ವೀರಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಚನಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಧೀಶತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದರು ಕರ್ನಾಟಕ, ತೆಲಂಗಾಣ, ಆಂಧ್ರ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮ, ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ಜನರನ್ನು ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನಿಗಳನ್ನಾಗಿಸಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ-ಭಕ್ತಿ-ವೈರಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ಜಾಗೃತರನ್ನಾಗಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಧೀಶತೀರ್ಥರು ಕ್ರಿ.ಶ.1848 ರವರೆಗೆ 37 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವೇದಾಂತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀಮತ್ಕಣ್ಣ ಮಠದ ತಮ್ಮ ನಂತರದ ಪೀಠಾಧಿಕಾರಿಯ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಧೀಶತೀರ್ಥರು ತೊಡಗಿದರು. ತಮ್ಮ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಾಗಲಕೋಟೆಯ ಜಹಗೀರ್‌ದಾರ ಮನೆತನದವರಾದ ಕೌಶಿಕ ಗೋತ್ರದ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶಾಚಾರ್ಯ ಎಂಬ ಮಹನೀಯರು ಶ್ರೀಪಾದರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಕಂಡರು. ಇವರಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನಿತ್ತು 'ವಿದ್ಯಾನಿಧಿತೀರ್ಥ' ಎಂಬ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಹುಣಿಸಿಹೊಳೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಠದ ಆಡಳಿತವು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಹೊಸತರಲ್ಲಿಯೇ ಸುರಪುರದ ಸಣ್ಣ ಹನುಮಂತದೇವರ ಗುಡಿಯ ಅರ್ಚಕರಾದ ಭೀಮಾಚಾರ್ಯ ಎಂಬ ಮಹನೀಯರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿ ಯತಿ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರು. ಆಗ ಭೀಮಾಚಾರ್ಯರು ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನತೀರ್ಥ ನಾಮದಿಂದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು.

ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಧೀಶತೀರ್ಥರು ಆಷಾಢ ಕೃಷ್ಣ ದ್ವಿತೀಯಾದಂದು
ವೃಂದಾವನಸ್ಥರಾದರು. ಇವರ ಕರಕಮಲ ಸಂಜಾತರಾದ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿತೀರ್ಥರು
ತಮ್ಮ ದೀಕ್ಷಾಗುರುಗಳ ಭವ್ಯ ವೃಂದಾವನವನ್ನು ಹುಣಸಿಹೊಳೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ
ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಹುಣಸಿಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾಪಿತ ವೃಂದಾವನವೆಂದರೆ
ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಧೀಶತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದರದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಧೀಶತೀರ್ಥರು
ಹುಣಸಿಹೊಳೆ ಜಹಗೀರು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಒಡೆಯರು. ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಹುಣಸಿಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಇವರ
ಆರಾಧನ ಮಹೋತ್ಸವವು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಲೇಖಕರು : ಶ್ರೀಹರಿರಾವ ಕುಲಕರ್ಣಿಆದವಾನಿ, ಸುರಪುರ

ಫೋ.ನಂ : 9900170084

* * *